

DRUŽBA
„BRAĆA HRVATSKOGA ZMAJA“

Učiteljski fakultet
Sveučilišta u Rijeci

HRVATSKO GRBOSLOVNO I
ZASTAVOSLOVNO DRUŠTVO

Izložba poštanskih maraka Republike Hrvatske s državotvornim motivima

6. – 20. listopada 2023. godine, Aula Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

Sveučilišna avenija 6, 51000 Rijeka

Hrvatsko grboslovno i zastavoslovno društvo (HGZD) predložilo je Povjerenstvu za izbor motiva te likovnih i grafičkih rješenja poštanskih maraka RH prije dvije godine izradu niza maraka u povodu 175. obljetnice trobojnice na **Dan hrvatske zastave** 5. lipnja 2023. godine, a koji su 2018. godine na 170. obljetnicu zajednički proglasile četiri

nacionalne institucije koje se brinu, svaka na svoj način za hrvatsku identitetsku baštinu: HGZD, Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja“ (DBHZ), Hrvatski institut za povijest (HIP) i Hrvatski povijesni muzej (HPM). Toga je nadnevka, **5. lipnja 1848.** godine održana svečanost ustoličenja baruna **Josipa Jelačića Bužimskog** za hrvatskoga bana, kojom prilikom mu je kao simbol banske časti i vlasti uručena banska instalacijska zastava. Za razliku od ranijih takvih zastava, ova je po prvi puta bila u obliku trobojnice s državnim grbom Trojednice na jednoj, a grbom bana na drugoj strani. Hrvatska se trobojnica kao nacionalni simbol pojavila nekoliko mjeseci ranije te revolucionarne 1848. godine i ubrzo stakla popularnost. Službenom uporabom kao banska zastava trobojnica je postigla jasno priznanje i odonda postaje nezamjenjivi nacionalni simbol.

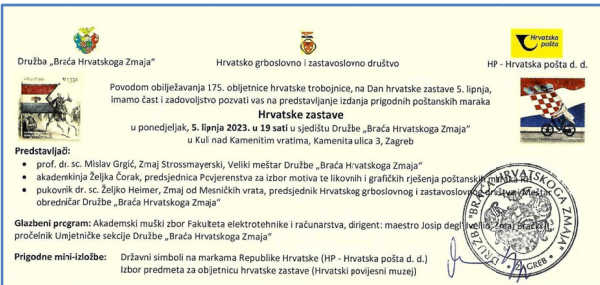
U prigodi objavljivanja ovih maraka DBHZ, HGZD i **Hrvatska pošta (HP)** upriličili su svečano predstavljanje u sjedištu Družbe u Kuli nad Kamenitim vratima u Zagrebu, za koju prigodu je i pripremljene ova mala izložba poštanskih maraka Republike Hrvatske koje prikazuju državotvorne motive, a koja je ovom prilikom postavljena u prostorima **Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci**, a u povodu **Dana Hrvatskog sabora** 8. listopada, koji se obilježava na spomen u sjećanje na dan kada je Sabor Republike Hrvatske 1991. godine jednoglasno donio Odluku o raskidu svih državnopravnih veza Republike Hrvatske s bivšom državom.

Poštanske marke mali su i trajni ambasadori zemlje koja ih objavljuje i na čijim pismima i drugim poštanskim pošiljkama se nalaze i putuju širem svijeta. Poštanske marke u zbirkama sakupljača filatelista postaju trajni spomenici jednog doba i svojim značenjem njeguju uspomenu na osobe i događaje zbog kojih su izdane. U filatelističkim katalozima i literaturi, takve marke postaju neizbrisiv i trajan spomen pa i kada protekom godina i događanja, njihove izvorne namjere možda već budu i zaboravljene na području na kojem su se rabile. zbog toga sve zemlje koje izdaju marke, čine to vrlo promišljeno pri odabiru motiva i znamenitosti koje žele tako zabilježiti.

Izložba počinje filatelističkim objektima zmajске Družbe: prigodnom kovertom prvog dana novog izdanja maraka te putovalom prigodnom dopisnicom koju je 2005. godine objavila HP u povodu 100. obljetnice Družbe. Dva značajna člana Družbe našla su se na poštanskim markama: jedan od dvojice suutemeljitelja družbe i njezin prvi Veliki Meštar **Emilij Laszowski**, Prazmaj Ozaljski i Brloški, 1999. godine u povodu 50. obljetnice smrti te dr. **Franjo Tuđman**, Zmaj od Hrvatske, počasni član i prvi predsjednik Republike Hrvatske.

Prikazana je i putovala pozivnica na predstavljanje ovog izdanja, opremljena pečatima HGZD i DBHZ, potpisom X. Velikog meštra prof. **Mislava Grgića**, Zmaja Strossmayerskog, s prilijepljenim novoizdanim markama i svim potrebnim poštanskim naljepnicama, i žigovima, uključujući i poseban žig prvog dana ovog izdanja.

Potom su prikazane nove marke Republike Hrvatske u povodu obljetnice trobojnice. Povjerenstvo za izbor motiva odlučilo se za objavu dvije marke, jednu koja će prikazati povijesnu banku zastavu s primjerenom

scenom iz toga doba i drugu s prikazom zastave Republike Hrvatske sa suvremenim scenom. Na javnom natječaju za oblikovanje maraka prema tih propozicija izabrano je rješenje dviju dizajnerica iz Samobora, **Ariane Noršić** i **Maje Cipek**. Marke su tiskane u arčićima od 8 maraka, uz njih je izdana i prigodna koverta prvog dana (FDC), a u uporabi je bio i prigodni žig prvog dana.

Hrvatska pošta i ranije je u pojedinim prigodama objavljivala marke s motivima Jelačićeve banske zastave i suvremene zastave RH. Prikaz banske zastave nalazi se na marci koja je dio niza izdanog 1998. godine obilježavajući 150. godina revolucionarnih zbivanja 1848. godine, u kojem je objavljena i marka s likom bana Jelačića. Lik bana Jelačića nalazi se i na marci iz 1992. iz niza Hrvatski velikani, među kojima su se našli i prikazi **Ante Starčevića** i **Stjepana Radića**. Radić i Starčević, zajedno s **Eugenom Kvaternikom** i obilježavanjem **Labinske Republike** ponovo se pojavljuje na markama objavljenim 1996.

godine, a osobito lijepa marka s likom Starčevića objavljena je neposredno prije izdanja Hrvatske zastave. U posljednje vrijeme objavljene su i marke posvećene suvremenim državotvornim ličnostima, **Gojku Šušku** povodom 25. obljetnice smrti i dr. **Franji Tuđmanu** povodom 100. obljetnice

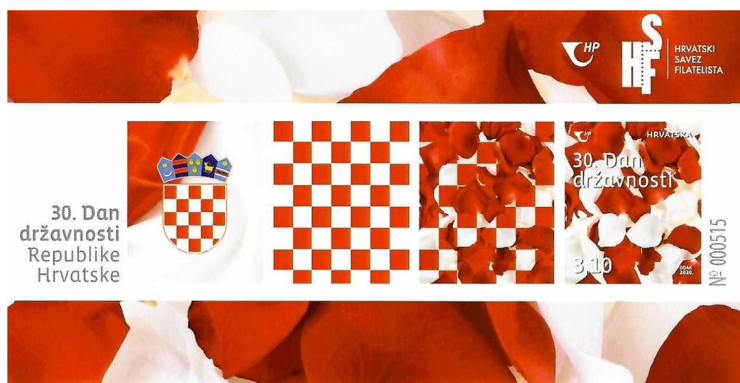
rođenja. Marke s likom dr. Tuđmana objavljene su i 1997. godine u povodu 5. obljetnice primanja RH u organizaciju Ujedinjenih naroda i 1999. godine povodom njegove smrti. Primjerci svih ovih maraka prikazani su na izložbi.

Osim toga, prikazana je i posebna prigodna dopisnica, tzv. maksimum-karta s prikazom tada novog tek usvojenog grba RH uz marku sa stiliziranim likom hrvatskom grba poništenu prigodnim žigom prvog dana. I grb i ovu marku dizajnirao je akademski slikar i grafičar **Miroslav Šutej**.

Zatim su prikazane marake koje kao glavni motiv prikazuju državni grb ili zastavu, odnosno glavni motiv šahiranih „kockica“ grba, među kojima marke izdavane u povodu **Dana državnosti**. Između ostalog, prikazan je i tzv. esej za marku u zajedničkom izdanju HP i **Hrvatskog saveza filatelista** (HSF) izdan u povodu Dana državnosti 2020. godine. Zastave s nacionalnim simbolima izdavane su u povodu pristupanja ili obljetnica pristupanja Hrvatske međunarodnim institucijama: organizaciji **Ujedinjenih naroda** (OUN), **Europske unije** (EU), **Sjevernoatlantskog saveza** (NATO), kao i u povodu predsjedanja Vijećem EU 2020. godine.

Nacionalni simbol pojavljuju se na markama koje obilježavaju značajne gradove koji su se istakli svojom ulogom u Domovinskom ratu: Petrinja, Vukovar, Knin, i vojno redarstvene akcije Bljesak i Oluja. Na koncu, izložba završava prikazom niza maraka koje obilježavaju najznačajnije postrojbe koje su se proslavile tijekom Domovinskog rata i obrane Domovine: s jedne strane zanimljiv arak maraka s oznakama jedinica specijalne policije, te s druge oznake gardijskih brigada i gardijskih bojni.

Ovom izložbom DBHZ i HGZD podsjećaju na važnost nacionalnih simbola u izgradnji i očuvanju nacionalnog identiteta kao temelja na kojem se može graditi budućnost i boljitak Domovine.

Prikazane su marke državotvorne tematike na dvije „vitrine“, dopunjene filatelističkim objektima (putovala pisma) zmajske tematike koja je poklonio filatelist **Zoran Vlahović** te materijalima HSF i njegovog predsjednika **Julija Marasa**, koji je i pripremio postav izložbe. Autor izložbe je pukovnik doc. dr. sc. **Željko Heimer**, Zmaj od Mesničkih vrata, koji je Meštar obredničar DBHZ i predsjednik HGZD.

Družba
„Braća Hrvatskoga Zmaja“
www.dbhz.hr

Učiteljski fakultet
Sveučilišta u Rijeci
www.ufri.uniri.hr

Hrvatsko grboslovno i
zastavoslovno društvo
www.hgzd.hr

